

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристські ресурси України

обов'язкова професійна
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки бакалавра
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Туристські ресурси України»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Необхідність вивчення навчальної дисципліни «Туристські ресурси України» продиктована сучасними тенденціями розвитку рекреаційної та туристичної діяльності як в цілому у світі, так і в Україні. Ознайомлення з туристсько-рекреаційними ресурсами окремих регіонів України, виявлення особливостей їх сучасного використання в туристсько-рекреаційній діяльності, встановлення проблем та перспектив розвитку національної індустрії туризму є важливою складовою підготовки фахівців у галузі туризму. Увага приділяється як формуванню у здобувачів вищої освіти (далі – здобувачі) розуміння теоретичних основ дисципліни, її понятійного-термінологічного апарату, так і формуванню почуттів прекрасного, відповідальності, любові до своєї майбутньої професії.

Даний курс передбачає розширення і поглиблення знань з навчальної дисципліни «Туристські ресурси України» для розв'язання різноманітних наукових та прикладних задач у галузі знань «Сфера обслуговування». Отримані знання застосовуються при виконанні здобувачами курсової роботи, а також у професійній діяльності.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни сприяють розвитку аналітичного професійного мислення та дозволяють підготувати фахівця вищої кваліфікації, сформовані компетенції якого дозволяють використовувати сучасні методи проектування різноманітних туристичних турів і маршрутів.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Поступна Олена Вікторівна, доцент кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, професор
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 707-18-02
E-mail	postupna@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	— форми організації рекреаційно-туристичної діяльності; — туристсько-рекреаційний потенціал рекреаційних районів України; — перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні
Професійні здібності	— професійні знання і значний досвід теоретико-методологічних питань управлінської діяльності; — значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DJIY8VoAAAAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0622-0966

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Туристські ресурси

України» проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 13.00 до 14.00 в аудиторії № 5 Навчально-науково-виробничого центру НУЦЗУ. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення здобувачів – майбутніх фахівців в туристичній галузі з туристським потенціалом України, який використовується і може бути залучений для підняття іміджу країни на світовому ринку туристичних послуг; вивчення різноманітних складових туристичних ресурсів України.

Вивчення дисципліни «Туристські ресурси України» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Рекреаційні комплекси світу».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна
Рік підготовки	2-й
Семестр	4-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	5
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	150
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	6
- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
– курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	142
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Туристські ресурси України» ґрунтується на

знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисципліни загальної підготовки на попередніх етапах навчання, такої як «Краєзнавство, країнознавство та географія туризму».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
1	2
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.	ПР01
Пояснити особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	ПР04
Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	ПР05
Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.	ПР08
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПР09
Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).	ПР10
Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	ПР13
Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	ПР18
Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПР19
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПР21
Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.	ПР22
Дисциплінарні результати навчання	
Мати уявлення та розуміти теоретичні основи дисципліни, її понятійного-термінологічного апарату.	
Характеризувати територіальні рекреаційні системи, визначати фактори їх формування, властивості, структуру.	
Виявляти співвідношення рекреаційних ресурсів та визначати рекреаційний потенціал території.	
Аналізувати рекреаційні території відповідно до їхньої туристичної спеціалізації.	

1	2
Здійснювати планувальну організацію рекреаційних комплексів.	
Визначати сприятливі і несприятливі чинники рекреаційної діяльності.	
Виконувати комплексну оцінку рекреаційних ресурсів території.	

— формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	K17
Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.	K29
Очікувані компетентності з дисципліни	
Здатність аналізувати умови і чинники формування туристичних ареалів України.	
Здатність визначати величини туристсько-рекреаційного потенціалу рекреаційних районів України.	
Здатність виявляти особливості структури, географії розповсюдження, потенційних запасів та сучасний рівень використання різноманітних видів туристських ресурсів.	
Здатність користуватися та тлумачити основні схеми рекреаційно-туристського районування території України.	
Здатність визначати основні проблеми та перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні.	

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Тема 1.1. Сутність туристських ресурсів.

Роль та місце туристських ресурсів у туристичній діяльності. Наявні та потенційні ресурси. Наукові підходи до визначення поняття «туристичні ресурси» (еколого-економічний, функціональний, територіальний підходи). Сутність рекреаційних та туристсько-рекреаційних ресурсів.

Кількісні та якісні характеристики туристичних ресурсів (обсяг запасів, період можливої експлуатації, площа поширення, територіальна зосередженість, порівняльно низька капіталомісткість і невисока вартість експлуатаційних затрат, багаторазовість використання, універсальність, масовість, унікальність, інформативність і доступність).

Тема 1.2. Класифікація туристських ресурсів.

Основи класифікації туристичних ресурсів (класифікації, в основу яких

покладені уявлення про походження туристсько-рекреаційних ресурсів; класифікації, в яких туристсько-рекреаційні ресурси поділяються за особливостями їх використання залежно від певних видів рекреаційної діяльності). Класифікація за О. Бейдиком. Класифікація за І. Смалем. Класифікація подієвих туристичних ресурсів за тематикою (громадські, мистецькі, спортивні, культурно-історичні, економічні і політичні, релігійні, природні явища). Загальнонаукові підходи до класифікації туристичних ресурсів (історичний, системний, синергетичний).

Предметно-сутнісна (природно-рекреаційні, культурно-історичні, інфраструктурні) та діяльнісна (туристичні блага, туристичні ресурси, туристична інфраструктура) класифікація туристичних ресурсів. Антрактивна (об'єкти показу, об'єкти дозвілля) та ціннісна (світова культурна і природна спадщина; національне культурно-історичне і природне надбання) класифікація туристичних ресурсів.

Георізноманіття як основа географічної класифікації туристичних ресурсів. Пейзажні властивості ландшафту. Неорганічні пейзажі. Культурні пейзажі.

Пейзажні характеристики. Види пейзажів (первісні, напівдикі, культурні, занепалі, здичавілі або пейзажні). Сутність поняття «ідеальний пейзаж».

Тема 1.3. Оцінка туристських ресурсів.

Проблеми проведення оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів та її значення. Концепції та види оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів (економічна оцінка: відтворювальна, рентна концепції; види оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів (кількісна, якісна, абсолютна, відносна, диференційна, інтегральна); виміри рекреаційно-туристичних ресурсів (обсяг запасів, площа поширення ресурсів, період можливої експлуатації, територіальна зосередженість, капіталоємність і вартість експлуатаційних витрат); показники оцінки (натуральні, вартісні, трудові).

Підходи до оцінювання рекреаційно-туристичних ресурсів, процедури оцінювання: медико-біологічна (фізіологічна), психолого-естетична, технологічна. Етапи процедури оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів: виділення суб'єкта оцінки, виділення об'єкта оцінки, визначення завдання дослідження, формування критеріїв оцінки, розробка оціночних шкал, отримання окремих оцінок, отримання загальних оцінок, інтерпретація інтегральної оцінки.

Особливості оцінки окремих видів рекреаційно-туристичних ресурсів.

МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Тема 2.1. Природні туристичні ресурси.

Природа як умова розвитку туризму. Класифікація природних ресурсів (за структурою, за належністю до того чи іншого класу або явищ природи, за ознакою вичерпності природних ресурсів). Види оцінок під час оцінювання

природних ресурсів.

Рекреаційні, історико-культурні рекреаційні, соціально-економічні, земельні ресурси. Природно-ресурсні кадастри. Типи рекреаційного землекористування. Клімат. Лісові масиви, лісова рослинність. Водойми. Рельєф. Оцінка рекреаційних ресурсів.

Природні мінеральні води, їх класифікація (за мінералізацією, за іонним складом, за газовим складом, за температурою). Бальнологічні групи природних мінеральних вод. Лікувальні грязі, їх види (торфові, мулисті, псевдовулканічні).

Тема 2.2. Водні рекреаційні ресурси.

Загальна характеристика водних рекреаційних ресурсів. Найбільш масові види рекреаційних занять на водоймах (купання, рибальство (з судна, з берега, з льоду), відпочинок на парусних і веслових суднах, відпочинок з використанням моторного малолітражного флоту, воднолижний спорт, туризм, підводне полювання, полювання на водоплавну здобич).

Водосховища як особливий вид водних об'єктів для відпочинку і спорту. Негативні наслідки створення водосховищ і умов їх експлуатації. Водні рекреації і навколишнє середовище. Вимоги рекреації до стану навколишнього середовища. Фактори, що визначають рекреаційну придатність і цінність акваторій території: географічне положення, параметри водних об'єктів, їх гідрологічний, гідро-фізико-хімічний і гідробіологічний режими, економічна і транспортна освоєність території, склад учасників водогосподарського комплексу на крупних і середніх водних об'єктах, об'єм скиду стічних вод, характер і масштаби забруднення оточуючого середовища. Параметри акваторій для рекреаційного використання. Підвищення ефективності рекреаційного використання водних об'єктів.

Тема 2.3. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів.

Лісові ресурси. Сировинне значення лісів як еколого-економічної системи, обов'язкові компоненти. Періоди господарського освоєння деревини людиною. Класифікація лісів. Рекреаційні ліси. Екологічне значення лісів. Поділ лісів згідно з їх корисною дією на функціональні групи. Вплив лісу на абіотичні фактори середовища.

Кліматопокращуючі функції лісу. Вплив на вітровий режим, на сонячну радіацію, на температурний режим повітря і ґрунтів. Виділення лісом кисню і поглинання вуглекислого газу. Вплив лісу на іонний режим повітря. Водоохоронні функції лісу. Вплив лісу на атмосферні опади і вологість повітря, на вологість ґрунтів, на гідрологічний режим річок. Водоохоронна роль лісів. Захисні функції лісу. Ґрунтозахисна роль лісів. Пило- і газозахисна роль лісів і зелених насаджень. Шумозахисна роль лісів і зелених насаджень. Вплив лісу на біотичні фактори середовища. Ресурсоохоронні функції лісу. Лікувально-оздоровчі властивості лісу. Естетичні функції лісів. Рекреаційні функції лісів.

Економічна оцінка лісів рекреаційного призначення.

Тема 2.4. Історико-культурні туристські ресурси.

Історико-культурні туристські ресурси: сутність, класифікація та методика оцінки. Матеріальні та духовні культурно-історичні об'єкти. Види пам'яток історії та культури. Рухомі й нерухомі об'єкти, що використовуються в пізнавально-культурній рекреації. Класифікація історико-культурних об'єктів за ступенем організації (організовані, неорганізовані), за місцем знаходження екскурсантів (інтер'єрні, екстер'єрні). Класифікація пам'яток історії і культури (пам'ятки культової архітектури, пам'ятки цивільної архітектури, археологічні, етнографічні пам'ятки, народні промисли). Історико-культурний потенціал. Культурна спадщина. Культурні комплекси, їх оцінка для рекреаційних цілей. Чинники надійності культурних комплексів.

Загальна характеристика історико-культурного потенціалу України. Пам'ятки архітектури різних часів і стилів. Шедеври національної архітектури. Палацо-паркові ансамблі. Пам'ятки мистецтва. Меморіальні пам'ятки.

Стан та перспективи розвитку пам'ятко-охоронної справи. Облік пам'яток архітектури та історичних міст. Паспорт об'єкта культурної спадщини.

Тема 2.5. Туристичний потенціал спелеоресурсів України.

Історія досліджень печер в Україні. Спелеологи – люди, які досліджують печери, шукають нові ходи і роблять їх доступним для знайомства із неповторною красою печер. Головні спелеорегіони України – Карпати, Поділля.

Спелеоресурси Тернопільської області, їх характеристика. Наддніпрянська Помпея або Вертеба. Печера Кришталева. Печери-гіганти – Оптимістична та Озерна.

Печери Прикарпаття та їх характеристика. Печера Покутянка. Печера Стрімка. Печера «Сенсація».

МОДУЛЬ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Тема 3.1. Київ – туристичний центр світового значення.

Історико-культурні ресурси Києва. Виникнення міста. Перший град Кия. Київ – фортеця, політико-адміністративний та релігійний центр полянських племен. Літописні джерела.

Ранній розвиток міста Києва. Дипломатичні стосунки Києва. Найвідоміші архітектурні пам'ятки доби Київської Русі (Десятинна церква, Софійський собор, Михайлівська площа, Василівська церква, церква Успіня Богородиці, Георгіївський собор, церква Св. Ірини, архітектурний ансамбль Димитрівського (пізніше – Михайлівського Золотоверхого) монастиря, Михайлівський собор, Андріївський монастир, монастир Святого Федора,

церква Богородиці Пирогощі, Печерський монастир, Києво-Печерська Лавра, Успенський собор). Київ – торговельний центр. Іконопис архітектурних споруд міста. Київ – центр розвитку слов'янської писемності.

Історичні аспекти розвитку Києва у ХХ столітті. Проходження Всеросійських виставок у місті Києві. Урбанізація міста. Архітектурні стилі споруд міста (класицизм, модерн та ін.). Історія відкриття пам'ятників у місті Києві. Будівництво міської транспортної мережі. Діяльність закладів освіти. Мистецьке життя міста. Київ – центр розвитку повітроплавання. Розвиток спорту, будівництво спортивних споруд. Київ – місто музеїв. Національний музей історії і Національний художній музей, Музей історичних коштовностей України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років», Музей історії міста Києва, Музей російського мистецтва, Музей російського мистецтва, Музей видатних діячів української культури, Музей видатних діячів української культури.

Тема 3.2. Туристичні ресурси Правобережної України.

Правобережна Україна включає історико-географічні краї – Київщину, Волинь, Поділля. Туристичні ресурси історичної Київщини. Географічне розташування. Київщина як політичне ядро України. Перші поселення. Київщина після Люблінської унії. Вплив подій Руїни на середню і південну Київщину. Доля Правобережної України після поділу Польщі.

Київська область, її географічне розташування, території та об'єкти природно-заповідного фонду. Київська область як важливий рекреаційний регіон. Згурівський і Кагарлицький парки. Курортні місцевості – Піритове, Лютіж, Клавдієво-Тарасове, Буча. Музеї (Білоцерківській, Фастівській краєзнавчі, Яготинській історичний музеї) та заповідники (історико-етнографічний «Переяслав», музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 р.» у с. Нові Петрівці, історико-культурний заповідник у місті Вишгороді). Нерухомі пам'ятки, внесені до Державного реєстру національного культурного надбання. Біла Церква, Білгород, Васильків, Вишгород, Переяслав-Хмельницький, Фастів, Пархомівка.

Черкаська область, її географічне розташування, природно-рекреаційні та історико-культурні ресурси. Канівський заповідник. Дендропарк Софіївка. Черкаський зоопарк. Водні ресурси. Музеї. Історико-культурні заповідники (національний заповідник «Чигирин», Шевченківський національний заповідник у м. Каневі, історико-культурний заповідник у м. Корсунь-Шевченківському, історико-культурний заповідник «Трахтемирів», історико-культурний заповідник у м. Кам'янка, історико-культурний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка»). Канів, Корсунь-Шевченківський, Кам'янка, Суботів, Чигирин, Умань, Тальне, Городище.

Тема 3.3. Туристичні ресурси Лівобережної України.

Туристичні ресурси Чернігівської області. Географічне розташування. Тростянецький дендропарк. Сокиринський парк. Палацово-парковий комплекс зберігся також у Качанівці: історія, загальна характеристика.

Відомі музеї Чернігівщини. Історичні міста, містечкі, села, селищі та їх характеристика як туристичних ресурсів (Чернігів, Новгород-Сіверський, Батурич, Остер, с. Вишеньки, с. Короп, с. Густина, с. Седнів, м. Сосниця, м. Ічня, с. Погорільці, с. Шевченкове, с. Заньки, с. Піски).

Туристичні ресурси Полтавщини. Географічне розташування. Характеристика історико-культурних туристичних ресурсів. Історичні аспекти та історико-культурні надбання найдавніших населених пунктів Полтавщини (Хорол, Полтава, с. Великі Сорочинці, с. Диканька, с. Хомуць, с. Чорнухи, с. Веселий Поділ, Гадяч, Миргород, с. Велика Обухівка, с. Фрунзівка, с. Котельва, с. Гавронці, с. Пашенівка, с. Красенівка, с. Ковалівка, Кремнечук, с. Березова Рудка, с. Вишняки, с. Опішня).

Тема 3.4. Туристичні ресурси Слобожанщини.

Загальна характеристика Слобожанщини: територія, походження назви, ландшафт, етнос, клімат, історія. Харківська область: географічна, природно-рекреаційна, історико-культурна характеристика. Музеї та заповідники Харківщини. Туристичні об'єкти. Розвиток освіти, культури і мистецтва. Найдавніші міста, містечки, села й селища Харківщини.

Сумська область: розташування, історія, природно-рекреаційні території та об'єкти, історико-культурні ресурси. Відомі музеї, пам'ятки історії та культури. Найдавніші поселення.

Тема 3.5. Туристичні ресурси Західної України.

Загальна характеристика Західної України. Туристичні ресурси історичної Галичини. Географічна характеристика Галичини. Львівська область: заповідники, парки, курорти, готелі, музеї, архітектурні споруди, історичні міста і селища. Розвиток освіти і мистецтва у Львівській області. Івано-Франківська область: природно-заповідні території та об'єкти, мінеральні води, лікувальні грязі, готелі, музеї.

Туристичні ресурси Буковини. Курортні зони. Родовища лікувальних грязей. Природно-заповідні території та об'єкти, печери Буковини. Музеї, фортеці, замки.

Туристичні ресурси Закарпаття, її території і об'єктів природно-заповідного фонду. Різноманітний тваринний світ краю. Корисні копалини. Джерела мінеральних вод. Соляні шахти.

Тема 3.6. Туристичні ресурси Південної України.

Загальна характеристика Південної України. Сучасні області України: Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Кіровоградська. Географічна, історико-культурна, природно-рекреаційна характеристика цих областей. Найвідоміші пам'ятки культури, курорти, природно-заповідні території та об'єкти, готелі, музеї тощо. Історія та сучасний стан найголовніших міст областей Південної України. Пам'ятки культури, що перебувають на державному обліку.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти – заочна (дистанційна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
1	2	3	4	5	6	7
2- й семестр						
Модуль 1. Теоретичні засади вивчення туристичних ресурсів						
Тема 1.1. Сутність туристських ресурсів	10				10	
Тема 1.2. Класифікація туристських ресурсів	12	2			10	
Тема 1.3. Оцінка туристських ресурсів	10				10	
Разом за модулем 1	32	2			30	
Модуль 2. Загальна характеристика туристичних ресурсів						
Тема 2.1. Природні туристичні ресурси	12	2			10	
Тема 2.2. Водні рекреаційні ресурси	10				10	
Тема 2.3. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів	10				10	
Тема 2.4. Культурно-історичні туристичні ресурси	10				10	
Тема 2.5. Туристичний потенціал спелеоресурсів України	10				10	

1	2	3	4	5	6	7
Разом за модулем 2	52	2			50	
Модуль 3. Характеристика туристичних ресурсів України						
Тема 3.1. Київ – туристичний центр світового значення	12	2			10	
Тема 3.2. Туристичні ресурси Правобережної України	10				10	
Тема 3.3. Туристичні ресурси Лівобережної України	10				10	
Тема 3.4. Туристичні ресурси Слобожанщини	14		2		12	
Тема 3.5. Туристичні ресурси Західної України	10				10	
Тема 3.6. Туристичні ресурси Південної України	10				10	
Разом за модулем 3	66	2	2		62	
Разом	150	6	2		142	

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Природно-рекреаційні та історико-культурні ресурси Слобожанщини.	2
	Разом	2

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Курсова робота (далі – КР) є одним із видів індивідуальних завдань і

виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання і набування вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Вимоги до виконання та оформлення КР визначені в [1].

Критерії оцінювання знань здобувачів за виконання КР та її захисту (*оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів / переводяться у національну шкалу (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та в рейтингову шкалу ЄКТС*):

Відмінно. КР виконана бездоганно, своєчасно, самостійно, забезпечує повне розкриття теми і містить елементи новизни. Теоретико-методична частина містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію. Аналітична частина містить глибокі і всебічні дослідження зовнішнього і внутрішнього середовища досліджуваного об'єкта, автор використовує сучасні аналітичні і методологічні інструментарії, представлені авторські висновки базуються на якісно опрацьованій статистичній інформаційній базі. Представлені рекомендації автора мають практичну цінність, адекватні виявленим проблемам.

Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на питання правильні, стислі, аргументовані.

Добре. Тема КР розкрита, але мають місце окремі недоліки неприципового характеру. В роботі зустрічається порушення логіки у побудові дослідження, взаємозв'язок між підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Дослідження проведені на обмеженій інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Подані у роботі авторські пропозиції не містять аналітичного обґрунтування економічної доцільності їх реалізації.

Доповідь логічна, ілюструє знання теми дослідження. Наочний матеріал оформлений з огріхами. Відповіді на питання в основному правильні, здобувач добре знає предмет роботи.

Задовільно. Тема КР в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Назви окремих розділів не відповідають змісту, план дослідження незбалансований. Порушена логіка представленого матеріалу, змістовне наповнення окремих розділів не пов'язано між собою. У розділах поверхнево і переважно описово подана інформація, що не дозволяє аргументувати зроблені авторські висновки. Розроблювальна частина має описово-декларативний характер, пропозиції обґрунтовано непереконливо. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Доповідь прочитана за текстом, здобувач не володіє окремими

питаннями теми, не всі відповіді на запитання правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст виконаної роботи.

Незадовільно. Мета КР сформульована не чітко, змістовне наповнення роботи не відповідає темі дослідження. Відсутня логіка у побудові дослідження, назви окремих розділів не відповідають їх змісту. Важко визначити ступінь самостійності виконання здобувачем представленої роботи. У роботі яскраво виражений компіляційний характер, відсутні посилання на використані джерела. В роботі представлений застарілий матеріал. Порушена чи відсутня логіка запропонованих заходів з проведеним аналізом об'єкта дослідження. Обґрунтування економічної ефективності запропонованих рекомендацій і пропозиції відсутнє. Оформлення роботи має суттєві недоліки.

Доповідь не відображає зміст виконаної роботи, більшість відповідей на питання неточні або неправильні, здобувач не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали до захисту роботи відсутні.

Орієнтовна тематика КР визначається кафедрою менеджменту та повинна відповідати завданням навчальної дисципліни «Туристські ресурси України», має бути актуальною і тісно пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань.

Перелік рекомендованих тем для написання курсової роботи здобувачами:

1. Туристичні ресурси Вінницької області.
2. Туристичні ресурси Волинської області.
3. Туристичні ресурси Донецької області.
4. Туристичні ресурси Дніпропетровської області.
5. Туристичні ресурси Житомирської області.
6. Туристичні ресурси Запорізької області.
7. Туристичні ресурси Закарпатська область.
8. Туристичні ресурси Івано-Франківської області.
9. Туристичні ресурси Київської області.
10. Туристичні ресурси Кіровоградської області.
11. Туристичні ресурси Львівської області.
12. Туристичні ресурси Луганської області.
13. Туристичні ресурси Миколаївської області.
14. Туристичні ресурси Одеської області.
15. Туристичні ресурси Полтавської області.
16. Туристичні ресурси Рівненської області.
17. Туристичні ресурси Сумської області.
18. Туристичні ресурси Тернопільської області.
19. Туристичні ресурси Харківської області.
20. Туристичні ресурси Хмельницької області.
21. Туристичні ресурси Херсонської області.
22. Туристичні ресурси Черкаської області.
23. Туристичні ресурси Чернівецької області.
24. Туристичні ресурси Чернігівської області.

Тему КР здобувач обирає відповідно до номеру у списку в журналі академічної групи.

Обговорення тем КР здобувачів та призначення керівників здійснюються на засіданні кафедри менеджменту та затверджуються її рішенням. Здобувачу може надаватися право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку.

Здобувач також може запропонувати свою тему курсової роботи після їх оголошення кафедрою.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- захист курсової роботи;
- контрольна робота;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів проводиться у формі індивідуальне опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи, а також виконання та захисту курсової роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену та захисту

курсової роботи.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
1	2	3	4
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	1	4
Разом за модуль 1			4
Модуль 2	лекції	1	4
Разом за модуль 2			4
Модуль 3	лекції	1	4
	практичні заняття*	1	20
Разом за модуль 3			24
Контрольна робота*			30
Конспект лекцій			8
Разом за поточний контроль			70
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)			-
III. Підсумковий контроль – екзамен*			30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100
Підсумковий контроль – курсова робота*			100

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу – виконання контрольної роботи; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Окремо виставляється оцінка за виконання та захист курсової роботи.

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лекційних і практичному заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичної роботи.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті *(оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів)*:

4 бали – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

3 бали – здобувач приймає участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

2 бали – здобувач приймає участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей, але без глибокого аналізу, обґрунтування та аргументацій, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

1 бал – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві неточності;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не володіє навчальним матеріалом та не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті *(оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)*:

17-20 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

13-16 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

9-12 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

5-8 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0-4 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не

знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену. До екзамену допускаються ті здобувачі, які вчасно виконали контрольну роботу за темою навчальної дисципліни.

Під час підсумкового контролю оцінюється також якість і повнота викладення матеріалу в конспекті лекцій здобувача.

Контрольна робота.

Контрольна робота – вид обов'язкових навчальних робіт, за результатами виконання яких здобувач отримує допуск до підсумкового контролю; письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. Написання контрольної роботи має на меті – заохочувати здобувачів до наукової роботи, прищеплюючи їм навички самостійної підготовки доповідей, повідомлень, роботи з першоджерелами, монографічною літературою та періодичними виданнями. Контрольні роботи перевіряються викладачем перед початком навчальної сесії.

Тема контрольної роботи повинна відповідати тематиці курсу і має бути узгодженою з викладачем. Вимоги до виконання та оформлення контрольної роботи визначені в [4].

Контрольні роботи повинні надаватися здобувачами для реєстрації на кафедрі та на рецензування викладачу кафедри в установлені графіком навчального процесу строки не менш ніж за 20-25 днів до початку сесії. Як виняток, допускається прийняття до перевірки робіт перед початком сесії за дозволом кафедри з врахуванням поважних причин, підтверджених документально. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Роботи, які виконані відповідно до необхідних вимог та захищені здобувачами, оцінюються позитивно як «зараховані», на підставі чого здійснюється допуск до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання знань здобувачів за виконання контрольної роботи (*оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів*):

24-30 балів – в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті повно і всебічно, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена згідно з вимогами. При захисті роботи здобувач вільно оперує

термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання і може її довести, логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

18-23 бали – в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена згідно з вимогами, але мають місце певні недоліки при висвітленні матеріалу: є 2-3 незначні помилки, припускаються неточні твердження, не підкріплені нормативними чи іншими доказами, при цьому матеріал викладено логічно, в списку джерел достатня кількість позицій, немає грубих помилок в оформленні. При захисті роботи здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

12-17 бали – в роботі присутні всі структурні елементи, однак одне з питань розкрито не повністю, присутні логічні і фактичні помилки, в списку літератури є застарілі джерела, допущені істотні помилки в оформленні. При захисті роботи спостерігається певний розрив між відповіддю і матеріалом роботи, здобувач висвітлює питання в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

6-11 бал – в роботі неправильні, неточні і неконкретні відповіді на поставлені питання, несамостійний характер виконання контрольної роботи, відсутність необхідних пояснень та відповідей, фактичні помилки, допущені при відповіді на питання, не правильне, не дбале оформлення роботи, не вистачає структурних елементів, в списку літератури не достатньо джерел, оформлення роботи не відповідає вимогам, наявність значної кількості граматичних помилок. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

0-5 балів – завдання контрольної роботи не виконано, тема не розрита, робота оформлена не якісно, надана не вчасно. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Перелік рекомендованих тем для написання контрольної роботи:

1. Сутність туристських ресурсів.
2. Умови і фактори формування та використання туристських ресурсів України.
3. Класифікація туристських ресурсів.
4. Туристична картографія.
5. Оцінка туристських ресурсів.
6. Особливості оцінки окремих видів рекреаційно-туристичних ресурсів.
7. Природні туристичні ресурси.

8. Бальнеологічні курорти і санаторії України.
9. Водні рекреаційні ресурси.
10. Характеристика водних туристичних ресурсів України.
11. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів.
12. Національні природні парки України.
13. Історико-культурні туристські ресурси України.
14. Представлення історико-культурних ресурсів в міжнародних і національних проектах і програмах.
15. Характеристика туристичних ресурсів Правобережної України.
16. Історико-архітектурна спадщина Волині як основа розвитку пізнавального туризму.
17. Історико-культурна спадщина Поділля.
18. Туристичні ресурси Лівобережної України.
19. Характеристика туристичних ресурсів Слобожанщини.
20. Туристичні ресурси Західної України.

Конспект лекцій

Конспект лекцій – це стислий писаний зміст/виклад курсу лекцій однієї навчальної дисципліни; систематично, коротко, логічно й зв'язно передає зміст лекцій курсу; спосіб роботи з текстом, мета якого – зафіксувати й опрацювати його. Кожний здобувач зобов'язаний вести конспект на кожній лекції, стисло занатовуючи поданий викладачем матеріал.

Критерії оцінювання змісту конспектів лекцій здобувача (*оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів*):

7-8 балів – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем у повному обсязі; здобувач глибоко та всебічно володіє матеріалом конспектом, легко орієнтується у ньому;

5-6 бали – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем у повному обсязі; здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

3-4 бали – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем не в повному обсязі; в цілому здобувач володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

2 бали – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем не в повному обсязі; здобувач також не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, орієнтуючись у ньому з великими труднощами, фрагментарно, поверхово

(без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал лекції, допускаючи при цьому помилки;

1 бал – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем частково; поверхневим є володіння здобувачем навчальним матеріалом, він не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – конспект лекцій з навчальної дисципліни відсутній.

Екзамен.

Екзамен є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в НУЦЗУ.

Екзамен проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни.

Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (*оцінюється від 0 до 30 балів*):

25–30 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

20–24 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань. Однак, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

15–19 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

10–14 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

5–9 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань під час усних виступів. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0-4 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Роль та місце туристичних ресурсів у туристичній діяльності.
2. Наукові підходи до визначення поняття «туристичні ресурси».

3. Сутність рекреаційних та туристсько-рекреаційних ресурсів.
4. Кількісні та якісні характеристики туристичних ресурсів.
5. Умови формування та використання туристських ресурсів України.
6. Фактори формування та використання туристських ресурсів України.
7. Чинники впливу на стан та розвиток туристичних ресурсів.
8. Основи класифікації туристичних ресурсів.
9. Предметно-сутнісна та діяльнісна класифікація туристичних ресурсів.
10. Антрактивна та ціннісна класифікація туристичних ресурсів.
11. Георізноманіття як основа географічної класифікації туристичних ресурсів.
12. Пейзажні характеристики.
13. Розвиток туристичної картографії.
14. Туристична карта, її класифікація.
15. Знакування туристичних маршрутів на місцевості.
16. Проблеми проведення оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів та її значення.
17. Концепції та види оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів.
18. Підходи до оцінювання рекреаційно-туристичних ресурсів, процедури оцінювання.
19. Особливості оцінки окремих видів рекреаційно-туристичних ресурсів.
20. Основні параметри та шкала оцінки рельєфу.
21. Основні параметри та шкала оцінки кліматичних умов.
22. Гідроресурси.
23. Оцінка біотичних ресурсів.
24. Оцінка естетичних якостей території.
25. Рекреаційно-туристичні можливості природно-антропогенних об'єктів.
26. Бальна шкала оцінок історико-культурних туристичних ресурсів.
27. Природа як умова розвитку туризму.
28. Класифікація природних ресурсів.
29. Природні мінеральні води.
30. Лікувальні грязі.
31. Загальна характеристика водних рекреаційних ресурсів.
32. Водосховища як особливий вид водних об'єктів для відпочинку і спорту.
33. Водні рекреації і навколишнє середовище.
34. Підвищення ефективності рекреаційного використання водних об'єктів.
35. Лісові ресурси.
36. Екологічне значення лісів.
37. Рекреаційні функції лісів.

38. Економічна оцінка лісів рекреаційного призначення.
39. Історико-культурні туристські ресурси: сутність, класифікація та методика оцінки.
40. Загальна характеристика історико-культурного потенціалу України.
41. Стан та перспективи розвитку пам'яткоохоронної справи.
42. Облік пам'яток архітектури та історичних міст.
43. Історія досліджень печер в Україні.
44. Спелеоресурси Тернопільської області.
45. Печери Івано-Франківської області.
46. Печери Прикарпаття.
47. Історико-культурні ресурси Києва. Виникнення міста.
48. Ранній розвиток міста Києва.
49. Київ у ХХ столітті: історичні аспекти.
50. Туристичні ресурси історичної Київщини.
51. Туристичні ресурси Київської області.
52. Туристичні ресурси Черкаської області.
53. Туристичні ресурси історичної Волині.
54. Туристичні ресурси Чернігівської області.
55. Туристичні ресурси Полтавщини.
56. Загальна характеристика Слобожанщини.
57. Туристичні ресурси Харківської області.
58. Туристичні ресурси Сумської області.
59. Загальна характеристика Західної України.
60. Туристичні ресурси історичної Галичини.
61. Туристичні ресурси Буковини.
62. Туристичні ресурси Закарпаття.
63. Загальна характеристика Південної України.
64. Туристичні ресурси Одеської області.
65. Туристичні ресурси Миколаївської області.
66. Туристичні ресурси Херсонської області.
67. Туристичні ресурси Запорізької області.
68. Туристичні ресурси Донецької області.
69. Туристичні ресурси Луганської області.
70. Туристичні ресурси Дніпропетровської області.
71. Туристичні ресурси Кіровоградської області.
72. Індустрія туризму Південної України.
73. Заповідники Південної України.
74. Палацові комплекси Південної України як туристичні об'єкти.
75. Санаторно-курортна база Південної України.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо підготовленим до практичних занять за рекомендованою

літературою, якісне і своєчасне виконувати всі завдання.

2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі (здобувачі, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. Здобувач має бути дисциплінованим й організованим, дотримуватись правил суспільного життя. Розмовляти, повертатися та вставати з місця на заняттях можна лише з дозволу викладача. Здобувач не повинен на занятті заважати підказками, виправляти відповідь товариша можна тільки з дозволу викладача.

4. З навчальною метою під час заняття мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

5. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.

6. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

7. Здобувач має берегти й зміцнювати власність Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Туристські ресурси України» для здобувачів, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 45 с.

2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Туристські ресурси України» для здобувачами, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 37 с.

3. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів, типові завдання з дисципліни «Туристські ресурси України» для здобувачів, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 20 с.

4. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни «Туристські ресурси України» : для здобувачів заочної форми навчання, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 33 с.

5. Поступна О.В., Філенко Д.С. Стратегія розвитку туристичної дестинації Харківської області. *Місцеве самоврядування в Україні та світі:*

теорія і практика : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю), м. Полтава, 8 грудня 2020 р. Полтава : ПДАА, 2020. С. 161–163.

6. Поступна О.В., Філенко Д.С. Фактори формування туристсько-рекреаційного комплексу Харківської області. *Вісник Національного університету цивільного захисту України* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2021. Вип. 1 (14). С. 143 – 151. (Серія «Державне управління»).

7. Алешугіна Н.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства : навч. посіб. / Н.О. Алешугіна, О.В. Барановська, М.О. Барановський [та ін.]. – Чернігів : Вид-во ЧНТУ, 2015. – 492 с.

8. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія районування : монографія / О.О. Бейдик. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 395 с.

9. Домбровська С.М. Державне регулювання туристичної галузі України : монографія / С.М. Домбровська, О.М. Білотіл, А.Л. Помаза-Пономаренко. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 196 с.

10. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України : навч. посіб. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.

11. Майстро С.В. Особливості державного управління рекреаційним туризмом України : монографія / С.В. Майстро, С.М. Домбровська. – Х., 2017. – 198 с.

12. Немець Л.М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навч.-метод. посібник / Л.М. Немець, Г.О. Кулешова, А.В. Соколенко. – Х., ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 102 с.

13. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є.В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.

14. Покоłodна М.М. Туристське краєзнавство : навч. посіб. / М.М. Покоłodна, Л.Д. Божко ; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 310 с.

15. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 209 с.

16. Туристичний кластер Харківщини : монографія / кол. авторів, гол. ред. О.В. Яковчук. – Х. : ФОП Панов А.М., 2019. – 432 с.

17. Ускова Т.В. Социально-экономический ресурс туризма : монографія / Т.В. Ускова, Л.В. Дубиничева, В.С. Орлова. – Вологда : ИСЭРТ РАН, 2011. – 182 с.

18. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та культурологія : підруч. / Н.В. Фоменко. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Інформаційні ресурси

19. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Харків : НУЦЗУ, 2020. 209 с.
URL : <http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/>

Lekcii/ TURRESURSI_UKRAINI_KONSPEKT_LEKCIJ.pdf.

20. Бібліотека Національного університету цивільного захисту України.
URL : <http://library.nuczu.edu.ua/>.

21. Все про туризм – туристична бібліотека. URL : <http://tourlib.net/ua.htm>.

22. Всеєвропейська екологічна мережа. URL : <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/>.

23. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL : http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php.

24. Всесвітня туристична організація. URL : www.unwto.org.

25. Всеукраїнського проекту «7 чудес України». URL : <http://www.7chudes.in.ua>.

26. Громадська організація «ЕКОСФЕРА». URL : <http://ekospha.org/>.

27. Державна екологічна інспекція України. URL : <https://dei.gov.ua/>.

28. Державна служба геології та надр. URL : <http://www.geo.gov.ua/>.

29. Державне агентство водних ресурсів. URL : <https://www.davr.gov.ua/>.

30. Державне агентство лісових ресурсів України. URL : http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=110862.

31. Державне агентство України з управління зоною відчуження. URL : <http://dazv.gov.ua/>.

32. Державний комітет статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

33. Законодавство України. URL : <http://www.rada.kiev.ua/>.

34. Інформаційний портал Країни Світу. URL: <https://ru.countries.world/>.

35. Інформаційний портал мандрівника. URL : <http://restinworld.ru/countries/index.html>.

36. Каталог Музеїв України. URL : www.ukrmuseum.org.ua.

37. Міжнародний фонд дикої природи (WWF Internacional). URL : <http://www.panda.org/>.

38. Міжнародний фонд дикої природи (WWF Internacional, Дунайсько-Карпатська програма). URL : www.panda.org/dcro.

39. Міністерство екології та природних ресурсів України. URL : <http://www.menr.gov.ua/>.

40. Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень. URL : <http://www.heritage.com.ua>.

41. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

42. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО. URL : <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5046>.

43. Національний екологічний центр України. URL : <http://necu.org.ua/ekonet/>.

44. Природоохоронне законодавство України. URL : <http://cern.com.ua/prirodoochrannoe-zakonodatelstvo/zagalne-prirodoohoronne-zakonodavs/>.

45. Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера» щодо біосферних резерватів. URL : <http://unesco.org/mab>.

46. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com/>.

47. Центр досліджень екосистем, змін клімату та сталого розвитку Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL : <https://www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/tsentr-doslidzhen-ekosystem-zmin-klimatu-ta-staloho-rozvytku/zahalna-informatsiia>.

48. Энциклопедия «Вокруг света» URL : <http://www.vokrugsveta.ru/encyclopedia/>.

Розробник:

доцент кафедри менеджменту,
доктор наук з державного управління,
професор

Олена ПОСТУПИНА